

15-12-2017 09:21 CET

Norske julegater: en historie

Stemningsrike julegater har blitt en selvsagt del av høytiden i Norge, men det var ikke alltid slik. Vi tar en titt tilbake på opphavet og utviklingen av den magiske sammensmeltningen av lys, lyder og sanseinntrykk.

Når man vandrer gjennom norske julegater i 2017 – med sine ti tusen lys, lystige melodier, markeder og forlokkende vindusutstillinger – er det vanskelig å se for seg høytiden uten elektrisitet. Men slik var det lenge, da Norge primært eksisterte som et bondesamfunn til godt ut på 1900-tallet.

Det begynte så smått å dukke opp elektriske anlegg i Norge fra slutten av 1870-årene, men det ble lenge sett på som luksus, og av liten betydning i

forhold til andre energikilder.

Julegatetanken slår rot

Julefeiringen var med andre ord en svært annerledes opplevelse enn det er i dag. Men så, et lite stykke inn i det nye århundret, startet ting å skje.

I desember, 1927, skrev Aftenposten en artikkel som tok til orde for høytidspynting av hovedgatene: «Her i vore vinterland trenger vi mere end andre steder lys og sol. Naar livgiveren - solen selv - uteblir, faar vi hjelpe os med kunstig lys».

Allerede året etter brøt storslagne dekorasjoner ut gjennom vintermørket som svar på avisens konkurranse, som lot leserne kåre byens vakreste julegate. Kirkegaten stakk av med seieren i 1928, tett etterfulgt av Hegdehaugsveien.

«Julegatetanken, som nu definitivt har slått rot hos oss, har i år oplevd en smukk sukses hos handlende og publikum», oppsummerte Aftenposten - som viste seg å ha rett. Julen i Norge ville aldri bli den samme igjen.

Et årlig glansbilde

Mens vi nå er vant til julegater som dukker opp nærmest i slutten av oktober, var det mer beskjedne forventninger før i tiden. Etter et tiår med julegatestopp under og etter andre verdenskrig var det Storgata i Oslo som igjen tok opp tradisjonen i desember 1949.

Lysene ble tent første søndag i advent, om det var det en universell enighet blant både publikum og butikker, og den årlige begivenheten ble etterhvert en vesentlig del av handelsnæringens forretningsmodell.

I 1954 var det nok en gang Aftenposten som beskrev den magiske stemningen i hovedstadens julegater. «Hver kveld trekker tusener av mennesker til de tallrike granbarkledde julegater med tente lys, med vakre og morsomme utstillingsvinduer. Her og der bak speilglassrutene står en forjettet julenisse med sekken full. Et sted ruller et elektrisk tog uavlatelig inn og ut av en tunnel. Julegranen er alt tent på forskjellige kanter av byen. Det er ikke så rart om barna, og de voksne med, fanges inn av lyshavet, gripes av stemningen og tar julen og dens gleder litt på forskudd.»

Spredte seg landet over

Forventningene om rikt dekorerte julegater spredte seg etterhvert til store deler av Norge, og i disse dager finner man magisk førjulsstemning hele veien fra Lindesnes til Hammerfest.

CNN kåret nylig Tromsø som en av verdens beste byer å tilbringe julen, og marked som i Egersund og Røros trekker tusenvis av både lokale og internasjonale reisende.

Kilder: [Hafslund.no](https://www.hafslund.no), [Byplan Oslo](https://www.byplanoslo.no)